

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

РИ СЕНТИ.

РІК XXXVIII.

Ч. 36.

Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 13. лютого, 1930.

VOL. XXXVIII.

№ 36.

Jersey City, N. J., Thursday, February 13, 1930.

THREE CENTS.

„МЮНХЕН“ ПАДАЄ ЖЕРТВОЮ ЕКСПЛОЗІЙ І ОГНЮ

ШКОДА ВІСНОСИТЬ \$2,000,000, ДВІ ОСОБИ ЗГІНУЛИ ПІД ЧАС ЕКСПЛОЗІЇ. КОРАБЕЛЬ ОСІВ НА ДНІ ГУДСОНУ.

НЮ ЙОРК. — З Європи приплив корабель Північно-німецького Ллойда „Мюнхен“ і заїхав до пристані. Ще всі поїзди не вийшли з корабля, як почувся вибух на кораблі. Таких експлозій було кілька, а повстання в магазині, у яких були на складі різні хімікати й істичні навози.

Позором не сталося нічого, тільки набрався страху. Зате потерпіли корабельна служба й пожежники. Корабель ратувало 31 пожежних відділів і 4 пожежні човни. Експлозії наробила багато шкоди корабельні і тим, що ратували його від огню. Дві особи, які були заняті ратуною акцією, перепалили й життям.

Огонь гасили цілу ніч, але ще досі корабель покритий хмарою диму, який підіймається з шилин корабля.

Катастрофа наступила недалеко тунелю, який лунув Ню Йорк з Джерзі Сіті. Всей рух південною залізницею припинено, бо боялися, щоби не наступила ще яка експлозія і не пробіла тунелю.

НЕ МАЄ ЩАСТЯ.

ГОБОКЕН (Ню Джерзі). — Зприводу експлозії на кораблі „Мюнхен“ пригадав собі тут ту страшну огнєву катастрофу, яка случилася в тій пристані 30 червня 1900 р. з кораблем „Кайзер Вільгельм дер Гроссе“. Корабель той був гордою Північно-німецького Ллойда й найкращим тоді пасажирським кораблем у світі. Під час тої катастрофи згоріли три кораблі й загинуло 300 людей.

До того треба додати, що тасам компанія потерпіла велику шкоду з огнем на наймодернішому кораблі „Европа“, який горів двічі: раз на початку будови, а другий раз, коли вже був на викиненні в 1928 році.

АТАКУЮТЬ ДАМ ГІОЗА.

ВЖЕ 20 СЕНАТОРІВ СТАВЛЯТЬСЯ НЕПРИХИЛЬНО ДО НОМІНАЦІЇ ГІОЗА.

ВАШИНГТОН. — Сталося це, чого ніхто не надіявся і чого не було домі і з однією номінацією президента найвищого суду. У сенаті піднесено з різних боків важкі заміти проти Гіоза як того, що має стати президентом найвищого суду, бо позитивні згоди щодо того, що він є здібний і загально поважаною людиною.

Сенатор Бора й інші закінчують Гіозові голову те, що він стоїть усього час по стороні інтереса великих капіталістів, а не народу, та що він оборував як адвокат урядово-кабарніків, намагаючись до цього конституцію зі шкодою для поганих репрезентативних тіл, себто конгресу й легіслатур.

БЕРУТЬСЯ ЧИСТИТИ НЮ ЙОРК.

НЮ ЙОРК. — Прогнібційний адміністратор Кембел подає, що переверде реалізі в двох інших ньюйорських готелях і арештовано кількадесят осіб за порушення прогнібцій. Кембел заявляє, що як при реалізі готелю Менджер так і тепер акція захищати гостей в спокою. Але на слідуочий раз арештуватимуть гостей у ресторанах чи інших публичних місцях, коли знайдуть алкоголь на столі й коли ті алкогольні напої були подані службою чи привезені самими гостями.

КУЛІДЖА ОКРУГ ВИБИРАЄ МОКРОГО І ДЕМОКРАТА.

СПРІНГФІЛД (Массачусетс). — В Гронгтоні, місці осілку бувшого президента Куліджа, голосувала подавляюча більшість населення на конгресмена Вілліама Гарфілда, демократа й сухого, котрий одначе заявив, що буде голосувати як мокрий, бо його виборці мокри. Отсе за останніх 40 літ перший раз вибрано в тім окрузі конгресмена демократа.

Вибір цей уважувати протестом проти республіканської адміністрації з її безробіттям, важким матеріальним положенням населення й боротьбою в обороні прогнібцій.

АДВОКАТИ ПРО ПРОГІБІЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — На річних зборах адвокатів говоритимуть в суботу в готелі Пляза на тему прогнібцій. Будуть її розбирати з лікарського й правного боку.

ЙОНГ НЕ НАДІЄТЬСЯ НА „РІДЖЕНТА“.

ОЛБАН. — В легіслатурі мали вибори нового члена постійної комісії до „Стейт Бора оф Ріджентс“. Демократи запропонували Овена Д. Йонга, владного з своєї ратунової акції в Європі. Та республіканці спротивилися тій номінації, а губернатор Рузвельт заявив, що Йонг ніг бути добрим для розв'язання європейських фінансових проблем, але не надіється на члена постійної комісії.

„Ріджентом“ вибрано Джорджа Бойла, адвоката з Сиракуз.

БЕЗРОБІТНІ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

КЛІВЛЕНД. — 3,000 безробітних демонстрували перед Сіті Гоу. Поліція хотіла розігнати демонстрацію і через те пришло до бітви на кулаки і палиці. Не обійшлося рівнож і без арештованих.

ЗАКУПУЮТЬ ПШЕНИЦЮ.

ШІКАГО. — „Грейн Стабілізаційн Корпорейшн“ вже розпочала акцію в справі усталювання ціни на пшеницю. Закупляючи великі кількості пшениці, а через те піднісши ціну на пшеницю одного дня на 7 центів на бушело.

Згідно з парагр. 56. статутів У. Н. Союзу, отсим повідомляється всіх Вп. Головних Урядників У. Н. Союзу; що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

— РОЗПІНЕТЬСЯ —

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 17-ГО ЛЮТОГО С. Р.

В ГОДИНІ 9-ТІЙ РАНО

В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

під ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

ІВАН КАШТАНОК, гол. рек. секретар.

НОВІ ЖИВНА ДПУ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Комуніст“ пише, що в Миколаєві розстріляно священника Павленка і селян, Білина, Дісенка та Калемка й Забірача за те, що спротивлялися большевикам, коли ці хотіли зібрати з дзвіниці церковні збісони. У Києві розстріляно бувшого отамана повстанчої української групи з 1919 року, Папушу, який в останніх роках працював як робітник у нукроварні і навіть був вибраний до київської робітничої ради. Папушу арештовано на донос одного комуніста. У Дніпропетровську розстріляно бувших повстанців Білімку, Бондаренку, Фисуну і Малинчука. У селі Соляці в Херсонщині арештовано 15 селян за напад на комуністичні збори.

ПОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ ЖІНОК У НОРВЕГІЇ.

Норвеський парламент має схвалити закон, яким урівнюватиметься жінок з чоловіками у всіх ділянках суспільного життя. Жінки зможуть бути не тільки урядниками, але й дипломатками, священниками і навіть військовими функціонерами зі старшинськими степенями й правами.

З БІЛОРУСЬКОГО КИТІЯ.

Білоруська преса повідомляє, що у Вильні організується перший Союз білоруських письменників і журналістів. Дотепер всі спроби створити такий Союз не мали ніякого успіху і кінчалися невдачею. У Вильні почав виходити журнал „Свіданіє“, якого перше число сконфісковано в шкідливо.

ЗНОВ КАТАСТРОФА.

В Любліні притрималися знов летюська катастрофа. Директор Мотор Компанії інж. Павловський з механіком залукували, їхати до Варшави на спортовому літаку. Закли підлетів вгору, літак перевернувся. Механік згинув, Павловський тяжко пошкодився.

СТАН ПОЛЬСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

„Газета Варшавська“ подає, що в кураторі Лодзь 1929 р. у народних школах бракувало місця для 19,000 дітей, наслідком чого 11,000 дітей шкільно не ходять до школи. Куратори в Лодзі звернувшись до містатерства освіти скупити 2 дільничі землі, на будову шкільних будинків.

ПОШУКУЄМО І УКРАЇНЦЯ З \$100.

ПРОСВІТНЕ ТОВАРИСТВО „ТЕРОПІЛЬЩИНА“, ВІДДІЛ 313 У. Н. СОЮЗУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ., ПЕРЕСІЛАЮЧИ \$100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

НЕ ОДНУ МІ ВЖЕ ЗБРАЛИ ЖЕРТВУ І НЕ РАЗ І НЕ ДВА ДАВАЛИ. ДАЄМО Й ТЕПЕР І ТУ З РАДНИМ СЕРЦЕМ, БО ОТСЕ СКЛАДАЄМО ЖЕРТВУ НА БУДОВУ „ХАТІ ЗАРАЗОМ СТАВИМО ПАМ'ЯТНИК ЛЮБОВІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО РІДНОГО КРАЮ.“

ХАЙ ГОСПОДЬ БЛАГОСЛОВИТЬ ЦЕ БЛАГОРОДНЕ ДІЛО, А ДОБРИ ЛЮДЕ ХАЙ СПІШАТЬ ЙОГО ДОКІНЧУВАТИ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВІСЛАЛИ МІ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

ОБ'ЄДНАННЯ Р. О. Box 411, Philadelphia, Pa

НІ ТОБІ, НІ МЕНІ.

По радянських відомостях сезане палити сконфісковано у них машини. Так на Піволуку вони спалили сконфісковану одишину.

КРАПНИН ВОРОГ ЗАКОНУ ПРО ОХОРОНУ ЛЮКАТОРІВ.

Станислав Зискусський із Радомська довгий час провадив війну зі своїми люкакторами, яких хотів позбутися з дому, тому, що через те місце, де стоїв дім, мала переходиці залізничної і дирекція залізничної, мала Зискусському заплатити за дім повний суму. Станислав Зискусський, не маючи способу позбутися люкакторів, зривав з дому дах, а коли і те не помогло, він підпалив свій дім. Зискусському арештували і він, хоч позбувся люкакторів зі свого дому, то сам опинився люкактором у вязниці.

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ У ЧЕРНІВЦІХ.

Дня 9. І. ц. р. у чернівцях суди розпочався процес проти групи комуністів, обвинувачених у державній зраді. З 30 чоловік перед палатою кастії з'явилася 200 безробітних, які почали демонстрацію, викрикуючи: „Дайте нам хліба, або годуйте наших дітей!“ Поліція, розганяючи демонстрацію, арештувала 40 осіб, між ними 7 дітей.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПРАКТИЦІ.

Греко-катол. парох у Потілиці, пов. Рава Руська, о. М. Дорошків, писав на домагання старої виказ до ч. 6224/V із 1929 р., у якому подає назву парохіального уряду, назва села, повіту, почти та сіл, що належать до цієї парохії. У добрій вірі в права української мови, о. М. Дорошків вивинив цей виказ по українськи. У відповідь на це староство у Раві Руській заперувало о. Дорошкому його виказ і приєднало строгий наказ прилати другий виказ, писаний польською урядовою мовою, при чім староство грозить, що потягне парохіальний уряд до строгої судової відповідальності, якщо цей виказ буде знов вивинений по українськи.

НА ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИМ КОРДОНІ.

Дня 9 січня на польсько-литовському кордоні недалеко Нових Трох, литовські шавлісти напали на польську стежу і підчас стрілянини поранили поручника — Мартинюського. Польська стежа стріляла до нападців, які зникли в литовських лісах. Раненого поручника перевезено до лічниці у Вильні.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК НА ЗАЛІЗНИЧНІЙ СТАЦІЇ РІВНЕ.

На другий день Різдвяних свят має місце трагічний випадок на стації Рівне. 19-літній селянин села Романова, Ганця Гавельчук, виявляв велике зацікавлення до науки та національно-громадської праці. Брав участь у ірш „Прогісвіт“, причинившись до заходження операційної й була вибрана до Надзвірної Рада. Але головним бажанням було — вступити до вищогошкільної семінарії, що би потім працювати далі народно. Батько спротивився і нещасна дівчина з розумки неспокійно замешкувала. Згаданого дня батько з зятєм віді ї до Львова до шкитально. На стації Рівне старий Гавельчук не встиг у час вийти з потягу, що йшов до Заболунова, щоб пересісти до львівського. Вископавши в моменті, коли потяг рушив, зачепився ремінем за клямку дверей і повис у повітрі. Так воляка його зазілилися біля під колісметра. Рухисті ремінь обірвався, старий понапів під колеса і йому обрізало обидні ноги. Незабаром він помер у шпиталі в Рівно, а божественну лічницю знову привезено до села.

ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ НЕ ЗНИЩАТЬ

ЯПОНІЯ І ФРАНЦІЯ РІШЧО ВІСТУПАЮТЬ ПРОТИ ЗНИЩЕННЯ СУБМАРИН. СТИМСОН ГОВОРІТЬ ПРО РЕВІЗІЮ ВОЄННО-МОРСЬКИХ СИЛ.

ЛОНДОН (Англія). — На останньому пленарному засіданні морської конференції виявилось, що вже гола сподіватися знищення субмарин як засобу морської війни. Проти знищення субмарин рішчю протестували Японія та Франція, а італія лише домагається „більше гуманного способу ведення підводної війни“. Всі ці держави підпирають свою точку погляду інтересами оборони їх країн.

Треба сподіватися, що тепер почнуться розмови в справі вироблення гуманних правил підводної війни, бо цього будуть домагатися Англія й Америка. Секретар СТИМСОН у своїй промові говорив лише про ревізію воєнно-морських сил участі конференції, а не про змінення їх. На не звернули ні увагу. Далі СТИМСОН, на здивування всім, у своїй промові підкреслює загрозу війни.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ БОЛЬШЕВІКІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Тут відбулася демонстрація протесту проти вбивства большевицькими агентами генерала Куленца. Поліція розсіла тристисячній натовп демонстрантів, які зібралися перед галерею, де відбуваються віче-протест. Невелика група демонстрантів, щось біля 200, вирушила в демонстраційний похід до радянського посольства, але поліція не допустила їх до посольства й примусила демонстрацію.

ЗА РОЗРІВ З РОСІЄЮ.

СТАТ ПАРЛЯМЕНТУ ВНОСИТЬ ПРОПОЗИЦІЮ З ДОМАГАННЯМ РОЗРІВУ ФРАНЦІЇ З РАДЯНИЩИНОЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Член парламенту, котрий належить до урядової більшості в парламенті, депутат Жан Ібаргерей він резолюцію про негання зривання дипломатичних зв'язків з Радянською Росією. Себе домагає він мотивує тим, що в останніх часах пропаганда большевицьких агентів у Франції йшла до того степеня, що вже гола дати терпіння та толерувати московських большевицьких, які зорганізували й ведуть цю пропаганду.

Правительство просить вітати вітати обговорення цього внеску до того часу, поки не вернуться до Парижа прем'єр-міністр Тардю та міністер справ закордонних Бріан, які тепер перебувають у Лондоні на морській конференції.

НЕ ДОБИВСЯ ВІДПОВІДІ.

ЛОНДОН (Англія). — Бувший англійський міністер фінансів Черчилль у рішчій і рішчій формі домагаєся в парламенті відповідей від теперішнього міністра Сноудена в справі мита на цукор, шовк та на автомобілі. Сноуден відповів не дав. Це поітрувало Черчилля так, що він, усець, розвернувшись, почав нападати в образній формі на Сноудена, але той сидів спокою, навіть не поворухнувшись жадним мускулом лиць.

Лише, коли Черчиллю довелося просити вибачення за свою гоаркості і нетакт, на міні Сноудена промайнула легка саркастична усмішка, але відповіді він не дав.

КОРОЛЬ БОРОНІТЬ ДЕМОКРАТІЮ.

БРЮСЕЛЬ (Бельгія). — Лист короля Бельгії до місцевих газет викликав зацікавлення й зливовання, що король виступає безпосередньо в пресі. В цьому листі король боронить уряд, який підчас окупації Бельгії був заснований в маленькому селі Люфен, де лише був невеличкий шматок бельгійської території, вільної від німецької окупації. Критики цього уряду закликають йому, що він не був парламентарним, бо його не затвердив парламент двома третинами голосів, як цього вимагає конституція. Король у листі говорив, що він закінчав даремні, бо всі постанови й праця його уряду були широкі демократичними й він навіть поширив „борони права для населення“.

ПРОТИ ПЛАНУ ЙОНГА.

БЕРЛІН (Німеччина). — У рейхстазі несподовано пришло до важких дебат у справі затвердження плану Йонга. Проти цього плану говорив лідер німецьких правих партій, д-р Альфред Гугенберг. Він безоглядно критикував неперепараний план та політику уряду, яка „большевицьке німеччину“. Старався довести, що план Йонга несе Німеччині економічній руйну й але право Франції в довідній час знов окупувати Наваррину міністер справ закордонних Куртус, який в довідній і рішчій промові доказав безспівідкованість нападів німецьких правих. Він з широким і румом показав, на скільки план Йонга вигідний від плану Доса і що без прийняття цього плану Німеччина не зможе вийти з трістної економічної кризи.

ДЕШЕВА НАЖИВА.

ЛОНДОН (Англія). — Скотленд Ярд має тепер вкритий шахрайство, в якому замінює його власне Дія. Від якого часу до властивості лондонських судів заходить одна дама й пропонує їм купити в їй віскі по 2 долари за фляшку. Таку дешевизну вона пояснює тим, що дістає віскі зі Скотленд Ярду, де зберігається багато фляшок сконфіскованої віскі.

Перш ніж одні з торговців, який заплатив їй за три фляшки віскі не доведеться, щоби вона її принесла, заявив про ошуканство Скотленд Ярду. Тоді лише виявилось, що ця дама вже від довгого часу таким шахрайством дістає гроші від тих торговців, котрі люблять дешеву наживу.

F. A. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.